Teifigh i mBéiriút

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi cheantar i mBéiriút a bhfuil teifigh ón tSiria brúite isteach ann. Cén Ghaeilge atá ar na focail agus na frásaí seo a bheidh le cloisteáil inti:

- relief organisations
- the refugee crisis
- ¼ of the population
- poverty is rife
- under the militants' control
- demand
- the means/resources
- crippling blow
- to expel refugees
- terror

Féach ar an mír den chéad uair, le feiceáil an raibh an ceart agat.

Ceist 2 Féach ar an léarscáil thíos leis an duine in aice leat agus freagraígí na ceisteanna.

1. Cén Ghaeilge atá ar na tíortha marcáilte ar an léarscáil?
2. Cén Ghaeilge atá ar 'the Syrian war' agus 'Lebanon's population'?

Ceist 3 Anois, féach ar an tuairisc arís agus freagair na ceisteanna seo:

1. Cén t-eolas a thugtar dúinn faoin gceantar Shatila?
2. Cén fáth a bhfuil Elham Dahdah sa Liobáin?
3. Cé mhéad teifeach a tháinig go dtí an Liobáin ón tSiria ón mbliain 2011 i leith?
4. Cén dá pholasaí polaitíochta atá ag cur brú ar iarrachtaí fóirithinte?

Ceist 4 Aistrigh a dúirt Emily Whitehead go Gaeilge:

The infrastructure is very, very poor. People do not have enough water to wash themselves properly, to drink. And then, as you can probably see, the electricity is a real worry. A lot of families have extreme concerns about being electrocuted, particularly in the winter when it's very wet.

Ceist 5 Bhí na frásaí thíos le cloisteáil sa mhír. An féidir leat malairt bhrí na bhfrásaí a aimsiú?

- ag teip ar
- cúng
- forleathan
- breis
- ag dul i méid
- os cionn
- deireadh a chur le rud

Cuir in abairtí anois iad lena mbrí a léiriú.

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat, nó le do ghrúpa.

1. Cén fáth a bhfuil an oiread teifeach ón tSiria sa Liobáin?
2. An bhfuil mórán teifeach in Éirinn? Cé as iad?
3. Cén réiteach atá ar cheist na dteifeach ar fud an domhain, dar leat?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Is féidir an stór focal seo a phlé tar éis féachaint amháin.

relief organisations – *eagraíochtaí fóirithinte*
the refugee crisis – *géarchéim na dteifeach*
¼ of the population – *an ceathrú cuid den daonra*
poverty is rife – *tá an bochtanas forleathan*
under the militants' control – *faoi smacht na míleatach*
demand – *éileamh*
the means/resources – *na hacmhainní*
crippling blow – *buille tubaisteach*
to expel refugees – *teifigh a dhíbirt*
terror – *sceimhle*

Ceist 2

1.
an Chipir
an Liobáin
an tSiria
an Iaráic
an Araib Shádach
an Iordáin
Iosrael
an Phalaistín
an Éigipt
2.
'Cogadh na Siria' agus 'daonra na Liobáine'.

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

Níl anseo ach sampla:

Tá droch-chaoi amach is amach ar an infreastruchtúr. Níl go leor uisce ag daoine chun iad féin a ní mar is ceart, ná le hól. Anuas air sin, mar is léir duit is dócha, cúis mhór imní í an leictreachas. Tá eagla an bháis ar theaghlaigh go bhfaighidh siad turraing leictreach, go háirithe sa gheimhreadh nuair a bhíonn an aimsir an-fhliuch.

Ceist 5

ag teip ar – ag éirí le
cúng – leathan
forleathan – teoranta
breis – níos lú
ag dul i méid – ag dul i laghad
os cionn – níos lú ná, faoi bhun
deireadh a chur le rud – tús a chur le rud

Ceist 6

Is féidir gach beirt nó triúr a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin cuid de na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola
Thar lear, deir eagraíochtaí fóirithinte go bhfuil ag teip orthu dul i ngleic le géarchéim na dteifeach sa Liobáin. Tá 1.5 milliún teifeach as an tSiria sa tír anois, an ceathrú cuid de dhaonra na Liobáine. Thug ár dtuairisceoir, Séan Mac an tSíthigh, cuairt ar cheantar Shatila i mBéiriút, atá pló….

Seán Mac an tSíthigh
Tá sráideanna Shatila cúng ach tá an bochtanas forleathan. Breis is 20 míle duine brúite isteach in aon chiliméadar cearnógach amháin. Mar champa dídine do Phalaistínigh a tógadh an áit seo i mBéiriút sna daichidí. Tá Shatila faoi smacht na míleatach anois – Fatah agus Hamas. Ní leagann Údaráis ná Arm na Liobáine cos san áit, ach tá dídean le fáil ag na mílte teifeach ón tSiria sa gheiteo seo.

Do theith Elham Dahdah ón gcogadh sa tSiria cúig bliana ó shin, maraíodh a fear céile sa chogaíocht ansin.

Elham Dahdah, Teifeach as an tSiria
She's saying, if she went back to Syria, like, there is no-one to help her over there. Even if, she's saying, even if she has to sacrifice herself for her children, she must stay here. She cannot go back to Syria.

Seán Mac an tSíthigh
Gan aon ioncam, tá Elham agus na leanaí ag brath go hiomlán ar thicéid bhia a fhaigheann sí ó Basmeh & Zeitooneh – eagraíocht a fhaigheann tacaíocht ó Trócaire, agus tá éileamh ar sheirbhísí dá leithéid ag dul i méid anseo.

Ó 2011 i leith tá os cionn 1.5 milliún teifeach tagtha ó Shiria go dtí an Liobáin. Deir na húdaráis anseo nach bhfuil na hacmhainní acu ná na seirbhísí chun déileáil leis an méid sin daoine.

Emily Whitehead, Trócaire
The infrastructure is very, very poor. People do not have enough water to wash themselves properly, to drink. And then, as you can probably see, the electricity is a real worry. A lot of families have extreme concerns about being electrocuted, particularly in the winter when it's very wet.

Seán Mac an tSíthigh
Buile tubaisteach ar na hiarrachtaí fóirithinte anseo sa Liobáin, cinneadh Mheiriceá deireadh a chur leis an maoiniú, 360 milliún dollar, a bhíodh á chur ar fáil do UNRWA agus, faoi pholasaí nua an rialtais anseo, teifigh nach bhfuil cláraithe a dhíbirt as an tír – tá an pobal anseo faoi sceimhle.

Ainneoin an chruatain, níl an tarna[1] rogha ag Elham agus a leanaí ach fanacht anseo.

Seán Mac an tSíthigh, Shatila, Béiriút.

[1] *dara* an leagan caighdeánach